Northwestern College, Iowa

NWCommons

Teyler vander Hulst Testament

Box 1: Papers

2-13-1925

The Final Verdict of the van der Hulst estate case, February 13, 1925

Dutch Courts

Follow this and additional works at: https://nwcommons.nwciowa.edu/vanderhulst

Recommended Citation

Dutch Courts, "The Final Verdict of the van der Hulst estate case, February 13, 1925" (1925). *Teyler vander Hulst Testament*. 7.

https://nwcommons.nwciowa.edu/vanderhulst/7

This Book is brought to you for free and open access by the Box 1: Papers at NWCommons. It has been accepted for inclusion in Teyler vander Hulst Testament by an authorized administrator of NWCommons. For more information, please contact ggrond@nwciowa.edu.

The pinal by delaward by delaward by the delaw in de zaak (nº 5565) van: Miller

AFSCHRIFT.

HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN,

- 1. CAREL STEENHAUER, koopman, vroeger wonende te Leiden, thans te Voorburg (Z.H.),
- 2. FREDERIK WILHELM STEENHAUER koopman te Rotterdam, eische door het Gerechtshof te Amsterdam den 7den Maart 1924 tusschen partijen gewezen, vertegenwoordigd door Mr. M. P. H. Wiercx, advocaat bij den Hoogen Raad.

Tegen:

- 1. J. J. van OORDE, wonende te Haarlem.
- 2. J.A.FONTEIN, kassier, lid der firma Guépin en van der Vlugt. wonende te Haarlem,
- 3. VINCENT LOOSJES, uitgever, wonende te Haarlem,
- 4. Mr. W. CNOOP KOOPMANS, advocaat en procureur, directeur der Haarlemsche Brandverzekering Maatschappij, wonende te Haarlem,
- 5. J.C. TADEMA, uitgever, wonende te Haarlem, zoo ieder af-

Sommenes

zonderlijk als te zamen zich noemende Directeuren der nalatenschap van PIETER TEYLER VAN DER
HULST, in hunne voornoemde hoedanigheid en, zoo noodig, in privé,
6, voor zooveel noodig de gezamenlijke erfgenamen van Mr.A.W.Thöne,
oud auditeur militair, gewoond
hebbende te Haarlem, en aldaar
in November 1921 overleden, in
eens,
verweerders in cassatie, vertegenwoordigd door Jhr.Mr.W.M.de Brauw,

mede advocaat bij den Hoogen Raad.

Partijen gehoord;

Gehoord den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot verwerping van het beroep, met veroordeeling van de eischers in de kosten op de behandeling dezer zaak in cassatie gevallen;

Gezien de stukken;

Overwegende dat, voor zoover ten deze van belang, blijkens het bestreden arrest en het daarin
voor wat de feiten betreft overgenomene uit het
vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Haarlem
den 6den December 1921 tusschen partijen gewezen,
de eischers van de verweerders sub 1-4 en van Mr.
A.W. Thöne, inmiddels overleden, hebben gevorderd rekening en verantwoording en uitkeering van het aan
ieder hunner bij het sluiten der rekening toekomende,

8 April 1778 te Haarlem is overleden zonder descendenten na te laten; - dat al de zaken, behoorende tot de nalatenschap van genoemde P.T. van der Hulst, zich steeds onder beheer hebben bevonden van vijf zich noemende "Directeuren der nalatenschap van Pieter Teyler van der Hulst", als hoedanig ten tijde der dagvaarding de onder 1-4 genoemde verweerders en Mr.A.W. Thone optraden; - dat eischers als erfgenamen van Isaac Brand, in de vaderlijke linie den eenigen erfgenaam ab intestato van genoemden erflater, gerechtigd zijn ieder voor 19/400 of, zoo de moederlijke linie ook gerechtigd mocht zijn, voor 19/800 der geheele nalatenschap; - dat zij, gebruik makende van hun recht om genoemd beheer, althans voor zoover hun deel betreft, te doen eindigen, op 3 Juni 1920, voor zooveel noodig, iedere volmacht of gedoogen van dat beheer hebben opgezegd en de genoemde personen hebben gesommeerd om binnen vijf dagen rekening en verantwoording van hun beheer te doen en het aan elk hunner komende saldo uit te keeren, doch hieraan niet is voldaan;

dat de voornoemde vijf personen, als gedaagden in eersten aanleg, allereerst de verjaring der ingestelde rechtsvordering hebben ingeroepen en vervolgens hebben betoogd, dat genoemde erflater bij testament, op 17 Mei 1756 voor notaris Gallé te Rotterdam verleden, eene stichting in het leven heeft geroepen, omvattende zijn geheele nalatenschap met uitzondering van eenige legaten, onder meer onder bepaling dat die geheele nalatenschap "eeuwiglijk en altoos" onder de administratie en directie zou blijven van vijf directeuren, die tevens zouden zijn

favograte

enfor

ented

, 1

executeurs-testamentair, met uitvoerige regeling
hunner benoeming, opvolging en bevoegdheden ten
aanzien van het beheer der in het leven geroepen
stichting, en dat zij, gedaagden, de ingevolge dat
testament wettig benoemde Directeuren zijn;

dat de Arrondissements-Rechtbank te Haarlem bij vonnis van 6 December 1921 de eischers nietontvankelijk heeft verklaard in hunne vordering na overweging:

"dat de actie tot rekening en verantwoording, zooals deze is ingesteld, evenals alle andere rechtsvorderingen bedoeld in artikel 2004 van het Burgerlijk Wetboek of in de daarmede correspondeerende bepalingen van de vóór 1838 hier gegolden hebbende rechten, ver jaart door verloop van dertig jaren respectievelijk van 1/3 gedeelte van 100 jaren, welke termijn begint te loopen van het oogenblik af dat de rechtsvordering, dat is in casu de bevoegdheid om de rekening en verantwoording in rechte te vorderen, geboren is; - dat deze rechtsvordering geboren werd op het moment, dat de eerste directeuren zich het beheer van Teyler's nalatenschap aantrokken, en niet, zooals eischers schijnen te meenen, op 3 Juni 1920, toen zij de tegenwoordige directeuren iedere volmacht tot of gedoogen van dat beheer opzegden; - dat derhalve voor de eischers elk recht om alsnog rekening en verantwoording te vragen, ook over de laatste 30 jaren, voor goed door verjaring is te niet gegaan";

dat, nadat de eischers van deze uitspraak, - doch uitsluitend zoover hunne vordering daarbij op

competerre

alternative of

thereupon

Confirmed

in hooger beroep waren gegaan, en zij die vordering subsidiair tot verantwoording van het beheer gedurende de laatste 30 jaren hadden verminderd, de verweerders het door hen in eersten aanleg reeds gevoerd verweer hebben staande gehouden, dat de ingestelde vordering ook daarom reeds lang is verjaard, wijl zij in wezen eene erfenisopvordering is;

dat het Hof zich vervolgens bij het bestreden arrest op gronden, welke voor zooveel noodig, bij de bespreking der middelen van cassatie nog nader ter sprake zullen komen, met de laatstgenoemde zienswijze heeft vereenigd en het beroepen vonnis, voor zoover daarvan in beroep was gekomen, heeft bekrachtigd;

Overwegende dat tegen deze uitspraak zijn gericht de navolgende middelen van cassatie:

Ten eerste: Overschrijding van rechtsmacht, alsmede schending en verkeerde toepassing der artikelen 5,11 en 14 der Wet van 15 Mei 1829 (Staatsblad nº 28), houdende Algemeene Bepalingen van Wetgeving, 1, 5 nº 3,45,48,134,140,141,142,144,347,348,349 en 353 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, junctis 881,882,883,1066,1067,1069,2004 van het Burgerlijk Wetboek en 771 tot en met 781 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, omdat het Gerechtshof te Amsterdam, Eerste Kamer, nà in zijn arrest van 7 Maart 1924 in de eerste alinea der tweede rechtsoverweging terecht op den voorgrond te hebben gesteld: dat appellanten hun beroep tegen het vonnis a quo hebben ingesteld uitsluitend voor zoover hunne vordering tot rekening en verant-

woording daarbij op grond van verjaring niet-ontvankelijk is verklaard, zoodat het Hof alleen daarover heeft te beslissen, en ondanks dat het in de slotalinea dierzelfde tweede rechtsoverweging vermelde "dat geintimeerden in hooger beroep hebben volgehouden, hetgeen zij in eersten aanleg op den voorgrond hebben gesteld, dat de ingestelde vordering in haar wezen is eene erfenisopvordering en dus ook om die reden reeds lang is verjaard", bij 's Hofs beslissing niet in aanmerking had mogen komen, omdat de Rechtbank te Haarlem in haar vonnis van 6 December 1921 op dat punt geintimeerden reeds in het ongel gesteld en geoordeeld had; - dat de nu eischers i cassatie tegen de nu. verweerders in cassatie eene vordering tot rekening en verantwoording hadden if gesteld en geintimeerden tegen die beslissing niet incidenteel in appèl zijn gekomen, zoodat dit feitelijk tusschen partijen vaststaat, en dit laatste destemeer waar blijkens het vonnis a quo waarnaar door 's Hofs arrest voor de overige feiten verwezen wordt vaststaat, dat geintimeerden zich bereids hadden verklaard over de laatste dertig jaren rekening en verantwoording af te leggen, toch in strijd daarmede heeft beslist en ambtshalve eene uitlegging aan de introductieve dagvaarding heeft gegeven in strijd met artikel 48 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, hetgeen wel toestaat "de rechtsgronden" doch niet "de rechtsmiddelen " aan te vullen, terwijl het Hof in de voorlaatste alinea zijner derde rechtsoverweging zelf erkent, noch de door de Rechtbank aar gevoerde gronden noch de daartegen gerichte grieven, waren, te hebben onderzocht en nog veel minder te
hebben beoordeeld en mede tengevolge dier onjuiste
beslissing het vonnis der Arrondissements-Rechtbank
te Haarlem den 6den December 1921 tusschen partijen
gewezen, heeft bekrachtigd;

Ten tweede: Overschrijding van rechtsmacht, alsmede schending en verkeerde toepassing der artikelen 1,5 nº 3,45,48,199,347,349,353,771 tot en met 781 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering,590,591,880 juncto het Placaat van 18 December 1599, 881,882,883,946,947,1066,1067,1068 en 1069,1101,1112,1390 junctis 1837 tot en met 1843,1854 van het Burgerlijk Wetboek,1391,1392,1394,1902,1903,1907,1908,1925,1926,1934 gelijk dit artikel bij de Wet van 22 Juni 1923 (Staatsblad nº 280) is gewijzigd.1958 en 1959 van het Burgerlijk Wetboek,

omdat het Gerechtshof te Amsterdam, Eerste Kamer, in de derde rechtsoverweging van zijn 7 Maart 1924 gewezen arrest ten onrechte de ingestelde vordering tot rekening en verantwoording op den enkelen grond, dat deze neerkomt op de opvordering van een saldo heeft beschouwd als eene hereditatis patitio en heeft beslist: "dat de beslissing, dat de vordering op grond van verjaring niet-ontvankelijk is op zich zelve juist is en in stand moet blijven", en dientengevolge het vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Haarlem van 6 December 1921 heeft bekrachtigd, en het Hof meer speciaal heeft beslist:

log in de eerste alinea dier derde rechtsoverweging dat de vordering neerkomt op afgifte van hun erfdeel, waarvan de hun vooralsnog onbekende hoegroot-

k -

de

k

e-

dt r-

r

et

1

s.

ai

heid door de rekening en verantwoording moet worden vastgesteld; and hope and the same and the s

2º in de derde alinea daarvan, dat de dagvaarding reeds in zich sluit, dat de nu eischers in cassatie stelling nemen tegen den titel, krachtens welke gedaagden in cassatie het beheer over de nalatenschap, doch niet ten hunnen behoeve voeren, hoewel de verweerders in cassatie zich in alle koopacten en acten van hypothecaire geldleening noemen "Directeuren der nalatenschap" en uit geen enkelen titel blijkt, "dat zij dat beheer ten behoeve van anderen dan eischers in cassatie voeren:

3º in de vierde en vijfde alinea, dat de nu eischers in cassatie op de hoogte waren van het schier algemeen bekende feit, dat de Directeuren het beheer voeren en gevoerd hebben voor een bij al dan niet rechts geldig testament of soortgelijke acte in het leven geroepen stichting" en "dat zij derhalve als erfgenamen van Teyler hun erfdeel in diens nalatenschap opvorderen van personen die het beheer over die nalatenschap voeren, niet voor hen, maar krachtens een titel, dien zij niet willen erkennen, welke vordering is een erfenisopvordering, bedoeld in artikel 881 van het Burgerlijk Wetboek", hoewel in deze geen bewijs door vermoedens noch door de algemeene bekendheid van een feit is toegelaten en eene stichting alleen bij rechtsgeldig testament of tijdens het leven bij authentieke akte kan worden opgericht, doch zelfs niet bij codicil, en verweerders in cassatie niet aan hunne verplichting tot rekening en verantwoording kunnen ontkomen door de enkele, door niets gestaafde bewering, dat zij voor een ander be-

Mortgagedeed

heer voeren;

eischers in cassatie in de voorafgaande alinea vermeld, faalt, omdat hun bezit niet bij de introductieve dagvaarding is gesteld, en in de tiende alinea, dat van hun bezit der nalatenschap eerst sprake kan zijn na eene deugdelijke bestrijding van de geldigheid van dat testament, en dus waar het bestaan van een testament niet gebleken is, het Hof ten onrechte de bewijs-

last heeft omgekeerd, terwijl in de introductieve dagvaarding "dat bezit" door het instellen der vordering tot rekening en verantwoording implicite is gesteld en ook tengevolge van artikel 880 van het Burgerlijk Wetboek juncto het Placaat van 18 December 1599 vaststaat;

in de elfde alinea zonder eenige motiveering en geheel ten onrechte "dat aan de opzegging van iedere volmacht tot of gedoogen van beheer geen waarde is te hechten en dan ook slechts is te beschouwen als een middel om den werkelijken aard hunner vordering te bemantelen;

in de dertiende alinea "dat dit (scilicet de verjaring) niet alleen geldt voor de opvordering van het saldo, maar ook voor de vordering tot rekening en verantwoording, omdat deze laatste ten doel heeft, dat saldo te doen vaststellen en dus geen zin meer heeft en dus vervalt, nu de opvordering van het saldo is verjaard", hoewel de uitkeering van het saldo slechts een sequeel is van de rekening en verantwoording en bij de heriditatis petitio geen saldo doch integendeel "de geheele" of een deel der

totement of

glotrouer

Therease sine

pollowiel

nalatenschap wordt gevorderd en het Gerechtshof te Amsterdam, Eerste Kamer, tengevolge zijner onjuiste beslissingen het vonnis à quo heeft bekrachtigd;

Overwegende dat de in het eerste middel vervatte grief, - als zou het Hof door de introductieve dagvaarding aldus uit te leggen, dat ten deze de erfenisopvordering, bedoeld in artikel 881 van het Burgerlijk Wetboek, was ingesteld, zijne bevoegdheid zijn te buiten gegaan, vermits eischers alechts een, in voege als voorzegd, beperkt hooger beroep hadden ingesteld en de verweerders hunnerzijds niet incidenteel hadden geappelleerd, - hiervan uitgaat, dat de Rechtbank de vraag, of de ingestelde vordering een erfenisopvordering dan wel eene vordering tot rekening en verantwoording was, in laatstgenoemden zin had beslist;

dat deze vooronderstelling vis onjuist, daar de Rechtbank zich over de bedoelde vraag niet heeft uitgelaten en hare beslissing kenlijk aldus is te verstaan, dat, zelfs indien naar de voorstelling der eischers de ingestelde vordering als eene vordering tot rekening en verantwoording zou moeten worden aangemerkt, zij niettemin op de hiervoren vermelde gronden zou zijn verjaard;

dat mitsdien het Hof bij de bepaling van den aard en de strekking der ingestelde vordering, noodig om de ingeroepen verjaring te kunnen beoordeelen, niet aan eenige uitspraak der Rechtbank, waarvan niet was geappelleerd, gebonden was en het, die bepaling zelfstandig verrichtende, zijn rechtsmacht niet heeft overschreden, zoodat het middel is ongegrond;

Overwegende dat de in den aanhef van het tweed middel gemaakte opmerking, - dat 's Hofs beslissing,

Competence since manner

entdently

therefore

Develop histituted

dat de door eischers aanhangig gemaakte vordering in werkelijkheid de hereditatis petitio is, slechts steunt op dezen grond, dat een saldo wordt opgevorderd, - feitelijken grondslag mist;

dat toch het Hof, - na te hebben vooropgesteld, dat eischers hunne vordering hebben ingesteld als erfgenamen van de in 1778 te Haarlem overleden P.

Teyler van der Hulst en daarbij eischen, dat verweerders hun zullen doen rekening en verantwoording van het over diens geheele nalatenschap gevoerd beheer en hun zullen betalen en afgeven zoodanige waarden en bedragen, als hun bij het sluiten der rekening zullen blijken toe te komen, hetgeen neerkomt op afgifte van hun erfdeel, waarvan de hun vooralsnog onbekende hoegrootheid door de rekening en verantwoording moet worden vastgesteld, - ter ondersteuning zijner voorzegde opvatting nader overweegt:

"dat zij (eischers) deze vordering hebben gericht tegen de ""zich noemende"" Directeuren der
naltenschap van P. Teyler van der Hulst", in die hoedanigheid en zoo noodig voor zich, waardoor zij te
kennen geven, dat die personen zich eene hoedanigheid
aanmatigen, die zij (eischers) niet willen erkennen en
dan ook in den loop van het geding hebben bestreden;

"dat dus de dagvaarding reeds in zich sluit, dat zij stelling nemen tegen den titel, krachtens welke die personen het beheer over de nalatenschap, doch niet te hunnen behoeve voeren;

"dat trouwens aangenomen mag worden, dat appellanten, als belangstellende erfgenamen, zeer goed op de hoogte waren van het schier algemeen bekende feit, dat de Directeuren het beheer over Teyler's nalatenschap voeren en gevoerd hebben als bestuurders

now that

en

van een door dien erflater bij al of niet rechtsgeldig
testament of soortgelijke akte in het leven geroepen
stichting;

"dat zij derhalve, als erfgenamen van Teyler, hun
erfdeel in diens nalatenschap opvorderen van personen
die het beheer over die nalatenschap voeren, niet voor
hen, maar krachtens een titel, dien zij niet willen erkennen, welke vordering is eene erfenisopvordering, bedoeld in artikel 881 van het Burgerlijk Wetboek";---waarna het Hof de bewering der eischers, - dat van
eene erfenisopvordering geen sprake kan zijn, daar de
verweerders, als Directeuren der nalatenschap van F.
Teyler van der Hulst of zich aldus noemende, het beheer over die nalatenschap niet anders kunnen voeren
dan voor de erfgenamen en dus ook voor hen, eischers,
zoodat eischers de nalatenschap reeds bezitten en
het bezit daarvan dan ook niet vragen, - nog in den
breede weerlegt;

Overwegende voorts met betrekking tot de verschillende onderdeelen van het middel:

dat bij het <u>eerste onderdeel</u> wordt opgekomen tegen de uitlegging, door het Hof aan de uitgebrachte dagvaarding gegeven, en alzoo tegen eene feitelijke beslissing;

dat ook de in het tweede onderdeel bedoelde, in het arrest gemaakte gevolgtrekking, dat eischers stelling nemen tegen den titel, krachtens welken de verweerders het beheer over de nalatenschap, doch niet ten behoeve van eischers, voeren, van feitelijken aard is en ook daartegen in cassatie niet met vrucht kan worden opgekomen, - daargelaten nog, dat de ver-t dere mededeelingen, in dit onderdeel vervat, in 's Hof, uitspraak geen feitelijken grondslag vinden;

not to mention besides

dat het derde onderdeel reeds hierom niet tot cassatie kan leiden, omdat de derde, hiervoren letterlijk aangehaalde overweging "dat trouwens enz.", waartegen dit onderdeel is gericht, slechts bevat een grond voor bevestiging van de reeds uit het te voren overwogene volgende en daarop steunende beslissing, alzoo eene overweging ten overvloede;

over omkeering van bewijslast, daar het Hof de bewering van eischers, dat zij het bezit reeds hadden, in de 9de en 10de alinea der derde overweging van het bestreden arrest enkel ter zijde stelt met de opmerking, dat zoodanig bezit niet uitdrukkelijk bij dagvaarding is gesteld en ook niet volgt uit de stelling, dat de rechtsvoorganger van eischers de eenige erfgenaam ab intestato van Teyler was, omdat zij daarmede, blijkens hunne bij repliek en nadere conclusie gegeven toelichting, bedoelen, dat Teyler zonder achterlating van een rechtsgeldig testament is overleden, zoodat van hun bezit der nalatenschap eerst sprake kan zijn na eene deugdelijke bestrijding van de geldigheid van dat testament;

dat het Hof dus niet meer zegt, dan dat eischers wilden zij zich op bezit van rechtswege als
wettelijke erfgenamen beroepen, hadden behooren te
beginnen met de geldigheid van het door hun erflater gemaakte testament op deugdelijke wijze te bestrijden, hetgeen door hen niet is geschied;

dat bij deze beslissing geen sprake is van
eenige bewijslast en zij evenmin met artikel 880 van
het Burgerlijk Wetboek of eenig ander in het middel
genoemd wetsartikel strijdt, - terwijl ten slotte de
in dit onderdeel nog vervatte bewering, dat eischers

nejourder

t

meergenoemd bezit wel bij dagvaarding hebben gesteld, weder afstuit op 's Hofs feitelijke, in tegenovergestelden zin gegeven uitlegging;

dat de in het vijfde onderdeel geuite klacht, als zou het Hof in de elfde alinea zonder eenige motiveering hebben beslist, dat aan de bij dagvaarding gestelde opzegging van iedere volmacht tot of gedoogen van beheer geen waarde is te hechten en zij dan ook slechts te beschouwen is als een middel om den werkelijken aard der vordering te bemantelen, feitelijken grondslag mist, - daar het Hof bij die beslissing verwijst naar en haar doet steunen op "het vooroverwogene" en de door eischers zelf bij eisch in hooger beroep gedane mededeeling, dat zij daarbij in het midden hebben gelaten, of dat beneer met of zonder titel gevoerd

ni mebbed ships

-yamma ah dan Man

Abild Wills

en Johno ker

dat de voormelde beslissing overigens weder geheel feitelijk is en eischers en dus voorts tevergeefs in cassatie over klagen, dat zij ten onrechte werd gegeven;

dat bij het zesde onderdeel over het hoofd wordt gezien, dat naar 's Hofs meergemelde, feitelijke beslissing ten deze niet is ingesteld een vordering tot rekening en verantwoording met, als sequeel, een vordering tot uitkeering van het saldo, doch eene opvordering van erfenis, na vaststelling van het saldo daarvan, als gevolg der gevraagde rekening en verantwoording;

dat het Hof, in verband hiermede, terecht heeft beslist, dat de verjaring der evenbedoelde erfenisvordering ook die der daaraan ondergeschikte vordering tot rekening en verantwoording met zich bracht, daar de laatste slechts ten doel had het saldo te doen

vaststellen, hetgeen geen zin meer heeft, waar de opvordering van dat saldo zelve is verjaard;

Overwegende derhalve dat ook het tweede middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep.

Veroordeelt de eischers in de kosten op de cassatie gevallen, tot op de uitspraak van dit arrest, aan Zijde van verweerders begroot op twee gulden tachtig cent aan verschot en op tweehonderd vijftig gulden voor salaris.

Gedaan bij de Heern Bosch, Vice-President, Savelberg, Jhr. Feith, Kosters en Taverne, Raden, en uitgesproken 13 Februari 1925.

estimate Experses